

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 123/03-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2003 v senáte zloženom z predsedu Jána Klučku, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Alexandra Bröstla prerokoval sťažnosť Ing. R. K., bytom K., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci 14 C 247/93 porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 468/93 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. R. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 468/93 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Košice - okolie p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 468/93 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. R. K. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Košice - okolie povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice - okolie j e p o v i n n ý uhradiť trovy konania Ing. R. K. vo výške 8 800 Sk (slovom osem tisíc osemsto slovenských korún) do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet advokátky JUDr. I. R., K.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 30. mája 2003 doručené podanie Ing. R. K. (ďalej len „sťažovateľ“), bytom K., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., označené ako „Sťažnosť“. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľ namieta porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní Okresného súdu Košice - okolie (ďalej len „okresný súd“) vedenom pod sp. zn. 8 C 468/93 vo veci jeho žaloby z 2. apríla 1993 o ochranu vlastníckeho práva proti odporckyni A. B., súkromnej podnikateľke, o ktorej okresný súd doteraz nerozhodol.

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie a po jej prerokovaní vydal tento nálezu:

„Právo sťažovateľa na prejednanie vecí na nezávislom a nestrannom súde zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR, na prejednanie vecí bez zbytočných priet'ahov zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prerokovanie vecí v primeranej lehote v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení

protokolov č. 3, 5 a 8 bolo postupom Okresného súdu Košice - okolie vo veci sp. zn. 8 C 468/93 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresný súd Košice - okolie konal vo veci vedenej na Okresnom súde Košice - okolie pod sp. zn. 8 C 468/93 bez prieťahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 200.000,- Sk.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa 24. júna 2003 dospel k záveru, že táto sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru spĺňa podmienky na prijatie, a preto rozhodol o jej prijatí na ďalšie konanie v tejto časti.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd požiadal Okresný súd Košice - okolie o vyjadrenie k sťažnosti, ako aj k otázke vhodnosti ústneho pojednávania vo veci. Na výzvu ústavného súdu z 8. júla 2003 predseda okresného súdu zaslal vyjadrenie zákonnej sudkyne, ktorá uviedla nasledovné:

„Predmetná vec napadla na tunajší súd v roku 1993, predmetom ktorej bolo vypratanie a zrušenie skládky palív a ktorý návrh pôvodne smeroval proti odporkyni A. B.

Vec bola pridelená JUDr. H.

Vo veci boli navrhovatelia vyzvaní na zaplatenie súdneho poplatku a to po pridelení veci a zároveň bol doručený rovnopis návrhu odporkyni na vyjadrenie.

Dňa 29. 9. 1993 bol určený termín pojednávania na deň 11. 10. 1993. Z vyjadrenia odporkyne vyplývalo, že uvedenú skládku neprevádzkuje od roku 1992, pričom po oboznámení sa s jej stanoviskom na pojednávaní žiadali navrhovatelia pojednanie odročiť a poskytnúť lehotu na zaujatie stanoviska k jej podaniu. Vzhľadom na vyššie uvedené následne navrhovateľ žiadal pripustiť zmenu na strane odporcov a to z dôvodu nesprávneho uplatnenia nároku vo vzťahu k pôvodne označenej odporkyni, pričom z dôvodu nesprávneho uplatnenia nároku žiadal pripustiť aj zmenu žalobného petitu.

Dňa 18. 3. 1994 bol rovnopis podania doručený označenému účastníkovi - manželovi odporkyne a taktiež bol vyžiadaný spis zo živnostenského oddelenia a spis bol daný na

lehotu. Dňa 9. 5. 1994 bolo doručené stanovisko odporcu tunajšiemu súdu, ktoré bolo prísomom zo dňa 27. 5. 1994 doručované navrhovateľom a to prostredníctvom ich právneho zástupcu a spis bol daný na lehotu.

Dňa 9. 6. 1994 bol určený termín pojednávania na deň 28. 6. 1994 na ktorom pojednávani navrhovateľ zbral návrh späť proti pôvodne označenej účastníčke a zároveň žiadal pripustiť vstup do konania ďalšieho účastníka – odporcu, o čom rozhodol súd uznesením na pojednávani dňa 28. 6. 1994. Uvedené pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom vyžiadania si stanoviska príslušného katastra, ako aj výsluchu navrhnutých svedkov.

Dňa 4. 8. 1994 bolo urgované zaslanie stanoviska z príslušného katastra nehnuteľností a dňa 21. 4. 1995 bola vyžiadaná správa z Okresného úradu životného prostredia, Moldava nad Bodvou ohľadne prešetrovania vplyvu emisií v dôsledku uhoľného prachu. Dňa 23. 6. 1995 a to po pridelení spisu bola vykonaná ohliadka na mieste samom, pričom po vykonaní ohliadky bol spis na lehote za účelom predloženia listinných dokladov a to rozhodnutí príslušných úradov, čl. 53 až 79.

Dňa 19. 1. 1996 bol vo veci ustanovený znalec z odboru ochrany životného prostredia a po právoplatnosti uznesenia bol spis zaslaný znalcovi za účelom vypracovania znaleckého posudku.

Dňa 12. 4. 1996 bol znalecký posudok doručovaný účastníkom konania na vyjadrenie a zaujatie ich písomného stanoviska. Dňa 14. 5. 1996 doručil svoje stanovisko navrhovateľ a odporca na výzvu súdu nereagoval.

Dňa 30. 9. 1996 súd uznesením rozhodoval o priznaní odmeny znalcovi a dňa 4. 10. 1996 bol určený termín pojednávania na deň 11. 11. 1996, na ktoré pojednávanie sa účastníci konania nedostavili. Pojednávanie bolo odročené na deň 19. 11. 1996 na ktorom žalovaný žiadal poskytnúť lehotu na zaujatie stanoviska k znaleckému posudku, keďže podľa jeho vyjadrenia nebol svojím právnym zástupcom oboznámený s obsahom znaleckého posudku. Uvedené pojednávanie bolo odročené na neurčito a spis bol daný na lehotu.

Dňa 4. 4. 1997 bol urgovaný žalovaný na zaujatie písomného stanoviska, ako aj jeho právny zástupca a to pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty.

Dňa 23. 4. 1997 oznámil odporca ukončenie jeho právneho zastupovania v predmetnej veci JUDr. B. a zároveň doručil svoje stanovisko k znaleckému posudku spolu

aj s odborným posudkom firmy REVI – EKO – SERVIS s. r. o. Košice ohľadne neprekráčovania koncentrácie imisného limitu.

Dňa 26. 5. 1997 bol určený termín pojednávania na deň 23. 6. 1997 a zároveň bol doručený navrhovateľovi odborný posudok na vyjadrenie, ktorý predložil odporca. Z dôvodu neúčasti účastníkov na tomto pojednávaní bolo pojednávanie odročené na deň 7. 7. 1997, ktoré taktiež bolo odročené z dôvodu, že sa účastníci na pojednávanie nedostavili vrátane navrhovateľov a pojednávanie bolo odročené na deň 23. 9. 1997. Po vypočutí účastníkov na tomto pojednávaní navrhovateľa namietali tento posudok predložený odporcom a zhodne účastníci navrhli ustanoviť znalca na vykonanie kontrolného znaleckého dokazovania, zároveň na uvedenom pojednávaní navrhovateľ žiadal pribrať do konania maloleté deti a to v dôsledku úmrtia navrhovateľky v druhom rade, o čom súd rozhodol uznesením. Uvedené pojednávanie bolo odročené na neurčito, s tým, že bola uložená povinnosť navrhovateľovi predložiť úmrtný list manželky a dedičské rozhodnutie, ako aj za účelom zistenia, či spoločnosť REVI – EKO – SERVIS s. r. o. Košice je v zozname znalcov.

Dňa 25. 2. 1999 bol vo veci ustanovený znalec a to po predchádzajúcej urgencii navrhovateľa predložiť úmrtný list a to za účelom doplnenia znaleckého posudku vykonaním merania depozičného limitu znečisťovania na parcele č. 7589/2 ako aj v miestach rovnomerne rozložených po obvode skládky a po právoplatnosti uznesenia bol spis dňa 26. 4. 1999 zaslaný znalcovi.

Dňa 30. 9. 1999 bol znalec urgovaný na predloženie znaleckého posudku, na čo nereagoval, dňa 3. 2. 2000 bol opakovane urgovaný, na čo taktiež nereagoval a dňa 7. 9. 2000 bol opakovane urgovaný (3 urgencia) na predloženie znaleckého posudku pod hrozbou uloženia poriadkových opatrení, na čo znalec už reagoval a žiadal poskytnúť lehotu na vypracovanie znaleckého posudku a to z dôvodu jeho pracovného zaťaženia. Súd jeho žiadosti vyhovel. Dňa 20. 2. 2001 znalec písomne oznámil súdu, že nie je vzhľadom na svoje pracovné zaneprázdnenie schopný vypracovať znalecký posudok pred koncom roka 2000, pričom oznámil, že po dohode s navrhovateľom vykoná kontrolné merania najskôr v apríli 2001, pričom dôvodom ďalšieho časového posunutia mali byť súkromné dôvody navrhovateľa - sťažovateľa.

Dňa 2. 7. 2001 znalec oznámil tunajšiemu súdu, že požiadal Krajský súd Košice o pozastavenie alebo zrušenie súdnoznaleckej činnosti z titulu nedostatku času a preto spis vrátil bez vypracovania znaleckého posudku.

Dňa 20. 9. 2001 súd požiadal o preverenie vyššie uvedenej skutočnosti Krajský súd v Košiciach, pričom bolo zistené, že znalec požiadal predsedu súdu o zrušenie alebo pozastavenie svojej činnosti, o ktorej však rozhodnuté v čase šetrenia nebolo, z dôvodu ktorého bol dňa 4. 10. 2001 vyhotovený tunajším súdom prípis znalcovi ktorému bolo oznámené, že preverení na Krajskom súde v Košiciach bolo zistené, že je ešte znalcom, keďže o jeho žiadosti ešte nebolo rozhodnuté a vzhľadom na to, že ide o reštančnú vec, v ktorej už vykonal znalecké dokazovanie a je potrebné len toto doplniť, ako aj vzhľadom k tomu, že spis sa uňho nachádzal od februára 1999, pričom súd akceptoval jeho žiadosti o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku, ktorým vyzval znalca na doplnenie a vypracovanie znaleckého posudku a zároveň mu bol spis obratom zaslaný. Zároveň bol zberný spis daný na lehotu.

Dňa 5. 9. 2002 bol učinенý prípis znalcovi, aby oznámil dôvody nevypracovania doplňujúceho znaleckého posudku resp. dôvod jeho nedoručenia, na čo dňa 14. 10. 2002 oznámil tunajšiemu súdu vyššie menovaný znalec, že mu malo byť priznané prerušenie znaleckej činnosti z dôvodu ktorého uvedeným dňom spis vrátil tunajšiemu súdu.

Vzhľadom na odstup času a prípadnú zmenu pomerov bol dňa 3. 6. 2003 určený vo veci termín pojednávania na deň 24. 6. 2003 a to predovšetkým za účelom zistenia stavu veci s prihliadnutím na predmet konania na ktoré pojednávanie sa navrhovateľ nedostavil, pričom jeho právny zástupca svoju neúčast' ospravedlnil písomným podaním zo dňa 20. 6. 2003. Uvedené pojednávanie bolo odročené na deň 14. 7. 2003 na ktorom pojednávaní navrhovateľ prehlásil, že trvá na podanej žalobe a vzhľadom na čiastočnú zmenu pomerov ohľadne prevádzkovania predmetnej skládky, ktorá skutočnosť vyplývala z vyjadrenia odporcu na pojednávaní dňa 24. 6. 2003 s ktorou výpoveďou sa navrhovateľ oboznámil, žiadal poskytnúť lehotu 10 dní za účelom podania písomného stanoviska na doplnenie dokazovania, ako aj na tú skutočnosť, či vzhľadom na zmenu pomerov navrhovateľ bude trvať na doplnení znaleckého dokazovania. Zároveň ako to vyplýva z jeho výpovedí na uvedenom pojednávaní po dotaze zo strany súdu z akého dôvodu si so znalcom dojednával termín vykonania merania a z akého dôvodu nedošlo k vykonaniu merania, ani

k vypracovaniu znaleckého posudku sťažovateľ len prehlásil, že znalec bol pracovne zaťažovaný.

Zastávam názor a to s prihliadnutím na vyššie uvedené, že vo veci sa priebežne konalo a to aj s prihliadnutím na množstvo vecí v mojom senáte (500) s prihliadnutím aj na moju práceneschopnosť v uvedenom období, čerpanie zákonnej dovolenky ako aj vzhľadom na moju výkonnosť, teda množstvo rozhodnutých vecí v mojom senáte.

Mám tiež zato, že sám navrhovateľ svojím tzv. dojednávaním termínu kontrolných meraní s ustanoveným znalcom (prípís znalca zo dňa 20. 2. 2001) a to pre svoje súkromné dôvody, čo vyplýva z tohto prípisu, zavinil oddialenie vypracovania znaleckého posudku a po následnom prerušení znaleckej činnosti znalca aj samotné nevypracovanie znaleckého posudku.“

Okresný súd súčasne oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní ústavného súdu.

Sťažovateľ uviedol v oznámení doručenom ústavnému súdu 14. júla 2003, že netrvá na ústnom pojednávaní v tejto veci a žiada, aby ústavný súd od ústneho pojednávania upustil.

Sťažovateľ ďalej v oznámení doručenom ústavnému súdu 12. augusta 2003 vyčíslil trovy konania „*spočívajúce v trovách právneho zastúpenia takto:*

Dátum Úkon Odmena

<i>11. 3. 2003</i>	<i>Prevzatie a príprava zastupovania</i>	<i>4.270,- Sk</i>
<i>29. 5. 2003</i>	<i>Sťažnosť na Ústavný súd Slovenskej republiky</i>	<i>4.270,- Sk</i>
	<i>Spolu:</i>	<i>8.540,- Sk</i>
	<i>Režijný paušál 2 x 128,- Sk</i>	<i>256,- Sk</i>
	<i>Spolu:</i>	<i>8.796,- Sk“.</i>

V oznámení ďalej uviedol:

„Takisto predkladám ústavnému súdu list odporcu sp. zn. Spr. 2065/03 zo dňa 21. 7. 2003, doručený dňa 29. 7. 2003 sťažovateľovi, ktorým mu odporca odpovedal na jeho

sťažnosť na prietahy v konaní a vyslovil, že sťažnosť sťažovateľa hodnotí ako dôvodnú zavinenú objektívnymi skutočnosťami a to nadmerným zaťažením vybavujúcej sudkyne a celého súdu.

Upozorňujem na to, že sťažnosť na prietahy v konaní podal sťažovateľ u odporcu dňa 8. 4. 2003 a odpoveď s dátumom 21. 7. 2003 mu bola doručená 29. 7. 2003. Odporca teda nedodrжал ani lehotu, v ktorej mu ustanovenie § 25 ods. 1 Zákona č. 80/1992 Zb. v znení neskorších zmien a doplnkov ukladá vybaviť takúto sťažnosť.

... K obsahu sťažnosti považujem za potrebné uviesť, že odporca sa v nej vôbec nezaoberal priebehom konania do 26. 4. 1999, aj keď návrh na začatie súdneho konania podal sťažovateľ a odporca dňa 2. 4. 1993. Odporca sa teda vo svojom vyjadrení zaoberá len obdobím po viac než 6 rokoch od podania návrhu. Aj v posudzovanom období odporca vidí dôvod prietahov v konaní v tom, že tieto spôsobil znalec. V tejto súvislosti poukazujem na ustanovenie § 100 ods. 1 O. s. p. a § 6 O. s. p. Znalecké dokazovanie je súčasťou súdneho konania a bolo v možnostiach odporcu a zároveň bolo jeho povinnosťou postupovať aj v tejto fáze konania tak, aby priebeh konania bol plynulý. V situácii, na ktorú poukazuje odporca, mal súd k dispozícii prostriedky (poriadkové opatrenia, zrušenie ustanovenia konkrétneho znalca), ktorými primeranú dobu konania mohol zabezpečiť.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti sťažovateľ trvá na svojej ústavnej sťažnosti v rozsahu, v akom bola prijatá na konanie pred ústavným súdom. “

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“, a porušenia práva upraveného v čl. 6 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prerokovaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej

judikatúry, v súlade s ktorou „*odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov*“ (II. ÚS 61/98), pričom „*tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným... rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná*“ (II. ÚS 26/95). K vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza až „*právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu*“ (I. ÚS 10/98).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria súd považuje aj povahu prejednávanej veci.

Preskúmaním doterajšieho konania pred okresným súdom ústavný súd zistil nasledovné skutočnosti a dospel k nasledovným záverom:

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť vecí, ústavný súd z predloženého súdneho spisu zistil, že v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 468/93 ide o návrh na ochranu vlastníckeho práva sťažovateľa uložením povinnosti zrušiť a vypratať skládku uhlia a palív v katastri obce. Ide o vec, ktorá patrí do štandardnej rozhodovacej agendy prvostupňových súdov, ktorá nie je právne zložitá. Praktickú zložitosť vecí však nemožno v takom konaní vylúčiť, pretože pri veciach uvedeného typu ide spravidla o posúdenie skutočností, ktoré si vyžadujú odborné posúdenie a vykonanie znaleckého dokazovania. Práve ustanovenie znalca a vykonanie znaleckého dokazovania významnou mierou prispeli k celkovej dĺžke trvania konania. Okresný súd vo svojom stanovisku nenamietol skutkovú alebo právnu zložitosť sporu, ktorá by objektívne mohla vplývať na celkovú dĺžku konania.

2. Ďalším kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v konaní sp. zn. 8 C 468/93, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľa ako aktívne a súčinnosť, keďže sa zúčastnil väčšiny z doteraz nariadených 9 pojednávaní (resp. ospravedlnil svoju

neúčast' na nich; nezúčastnil sa na pojednávaní 24. júna 2003). Jeho správanie preto výrazne neprispelo k doterajšej dobe konania pred okresným súdom. Sťažovateľ 8. apríla 2003 uplatnil aj sťažnosť na prieťahy v konaní na príslušnom orgáne štátnej správy súdov, ktorý jeho sťažnosť považoval za odôvodnenú (Spr. 2065/03 z 21. júla 2003).

3. Tretím kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným prieťahom v označenom súdnom konaní, bol postup samotného okresného súdu.

Vec pôvodne napadla na okresný súd 2. apríla 1993. Okresný súd nariadil vo veci do septembra roku 1997 celkovo 7 pojednávaní (11. októbra 1993, 28. júna 1994, 11. novembra 1996, 19. novembra 1996, 23. júla 1997, 7. júla 1997 a 23. septembra 1997), z ktorých však iba dve pojednávania mali zásadný význam pre rozhodovanie vo veci samej (28. júna 1994 a 23. septembra 1997), ostatné pojednávania boli odročené.

Úlohou okresného súdu bolo po vykonaní ohliadky 11. júla 1995 o. i. ustanovením znalca z odboru ochrany životného prostredia, ku ktorému došlo pôvodne 22. decembra 1995 (uznesenie č. k. 8 C 468/93-80), zabezpečiť odborné podklady pre rozhodnutie vo veci samej. Ustanovený znalec predložil okresnému súdu posudok vypracovaný 1. apríla 1996. Okresný súd vyhodnotil existujúcu právnu situáciu na pojednávaní 23. septembra 1997, pričom do uvedeného obdobia možno hodnotiť jeho postup v konaní ako plynulý.

V ďalšej fáze konania okresný súd v zmysle uznesenia o odročení pojednávania z 23. septembra 1997 a o doplnení dokazovania v zmysle prednesov účastníkov až 25. februára 1999 (uznesenie č. k. 8 C 468/93 – 114) ustanovil znalca na doplnenie znaleckého dokazovania (konkrétne bodu 5 citovaného znaleckého posudku) s prihliadnutím na jeho obsah a záver. V nasledujúcom období, predovšetkým od 30. septembra 1999 do 3. októbra 2001, t. j. počas dvoch rokov, okresný súd nevyriešil otázku nečinnosti znalca nevyužívajúc poriadkové opatrenia v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (§ 55), pričom znalec 14. októbra 2002 doručil okresnému súdu dôkaz o prerušení znalcovskej činnosti k 8. októbru 2001 a okresnému súdu vrátil spis. Okresný súd nariadil ďalšie pojednávanie vo veci (prvé pojednávanie vôbec od

23. septembra 1997) na 24. jún 2003. Toto pojednávanie bolo po vypočutí odporcu (sťažovateľ sa na pojednávaní nezúčastnil) odročené na 17. júl 2003. Na pojednávaní 17. júla 2003 sa sťažovateľ opätovne vyjadril k znaleckému posudku (odporca sa pojednávania nezúčastnil), pričom ponechal na uvážení okresného súdu, či je potrebné pôvodný znalecký posudok doplniť. Pojednávanie bolo odročené a okresný súd stále neuzavrel otázku znaleckého dokazovania (nový znalec bol ustanovený 4. septembra 2003).

Z uvedených skutočností ústavný súd zistil, že z celkovej dĺžky doterajšieho konania vo veci sp. zn. 8 C 468/93, ktorá je v čase konania viac ako 10 rokov, tento konal so zbytočnými prieťahmi v období od 23. septembra 1997 do 24. júna 2003, t. j. počas viac ako polovice celého obdobia trvania sporu (5 a pol roka).

Keďže znalecké dokazovanie má tvoriť jeden zo základov pre rozhodnutie okresného súdu vo veci samej, obdobie zabezpečovania doplnenia tohto znaleckého dokazovania okresným súdom v trvaní vyše piatich rokov, ktoré stále nie je ukončené, hodnotí ústavný súd ako zbytočné prieťahy v konaní. V nadväznosti na tento záver ústavný súd rozhodol, že v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 468/93 bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší takéto rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

1. Ústavný súd v súlade so svojím rozhodnutím o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v zmysle § 56 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu

Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prikázal okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 8 C 468/93 konal bez zbytočných prietáhov.

2. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy: „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.“

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Z ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde vyplýva, že primerané finančné zadosťučinenie má povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Sťažovateľ požadoval priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 200 000 Sk, pričom svoju žiadosť odôvodnil nasledovne: „*Považujem za primerané, aby mi v tejto veci bolo priznané finančné zadosťučinenie. Domnievam sa, že doba, ktorá uplynula od podania návrhu až doposiaľ, doba viac ako 10 rokov, je neprimerane dlhá a ničím neospravedlňiteľná. Viac než 10 rokov žijem v stave právnej neistoty a pocit márnosti mojej snahy dovolať sa spravodlivosti je už v súčasnosti nevyvrátiteľný*“ .

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je síce zmiernenie majetkovej ujmy, avšak nie aj prípadná náhrada škody.

Hoci ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v označenom súdnom konaní konal bez zbytočných prietáhov, vychádzal z názoru, že porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno účinne odstrániť len uplatnením tejto jeho právomoci.

Vzhľadom na celkovú dobu konania okresného súdu v konaní vo veci sp. zn. 8 C 468/93, berúc do úvahy, že sťažovateľ sa o predĺženie tejto doby zásadne nepričinil, a zohľadňujúc konkrétne okolnosti a povahu prípadu vrátane pozície sťažovateľa sprevádzanej pocitom neistoty, ako aj naplnenie princípu spravodlivosti ústavný súd považoval priznanie sumy 50 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

3. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré vznikli právnej zástupkyňi sťažovateľa advokátke JUDr. I. R., ktoré vyčíslil sumou 8 800 Sk (§ 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), pričom vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za 1. polrok roku 2002, ktorá bola 12 811 Sk (pre účely odmeny za úkony po 1. januári 2003). Náhrada bola priznaná za dva úkony po 4 270 Sk a po 130 Sk režijný paušál.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2003